

**НОТАРІАЛЬНА
ПАЛАТА УКРАЇНИ**
NOTARY CHAMBER OF UKRAINE

Нотаріальна палата України (НПУ)

Юридична адреса:

вул. Антоновича, 7а, м. Київ, 01007, Україна

Адреса для листування:

вул. Хрещатик, 6, оф. 5а, м. Київ, 01001, Україна

Код ЄДРПОУ 38684025

№ 52/8 «20» листопада 2025р.

В.о. Міністра юстиції України
Людмилі СУТАК

Шановна Людмило Петрівно!

Нотаріальна палата України (далі - НПУ), як орган професійного самоврядування нотаріусів України висловлює Вам свою глибоку повагу та звертається з приводу питань доступу нотаріусів до реєстрів територіальних громад.

Відповідно до положень чинного законодавства в багатьох випадках для вчинення нотаріальних дій на нотаріусів покладається обов'язок перевірки місця реєстрації особи, яка звернулася для вчинення такої дії. Зокрема перевірка нотаріусом інформації щодо місця реєстрації особи є обов'язковою для встановлення кола осіб, що прийняли спадщину, для встановлення місця відкриття спадщини, посвідчення правочинів щодо нерухомого майна.

Одним із варіантів підтвердження такої інформації є витяг з Реєстру територіальної громади (далі – Реєстр) в паперовій формі. Водночас така процедура ускладнює нотаріальне оформлення правовідносин, адже потребує звернення до адміністраторів реєстрів територіальних громад для отримання відповідного документу, який надається нотаріусам для посвідчення правочинів.

З метою спрощення і пришвидшення відповідних процедур поширеною є практика надання територіальними громадами нотаріусам доступу до Реєстрів для отримання інформації і формування довідок про реєстрацію місця проживання. Це дозволяє істотно пришвидшити і спростити процедуру вчинення нотаріальних дій та позбавити фізичних осіб від обов'язку отримання паперових документів. Так, на підставі окремих договорів нотаріуси Києва, Харкова, Львова, Кривого Рогу та інших громад отримали доступ до Реєстрів.

Водночас, як впливає з листа Управління нотаріату Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції від 13.11.2015 року адресованого Голові Відділення НПУ в Дніпропетровській області Державна міграційна служба листом від 16.10.2025 № 7-11229/3.2-25 висловила категоричну позицію щодо відсутності правових підстав для надання нотаріусам доступу до інформації, пославшись на норми Закону України «Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні» (далі - Закон № 1871-IX) та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».

На думку міжрегіонального управління, яку цілком підтримує НПУ, надання доступу нотаріусам до Реєстру повністю відповідає державній політиці цифровізації, а також сприяє достовірному встановленню місця проживання осіб у спадкових справах, захисту прав дітей, недієздатних та осіб з обмеженою дієздатністю, виявленню реальних фактичних місць проживання осіб у майнових відносинах, запобіганню шахрайству під час укладення угод, забезпеченню законності під час посвідчення договорів відчуження житла та, найважливіше, - запобіганню подвійним реєстраціям та колізіям між Реєстром та Єдиними та Державними реєстрами Міністерства юстиції.

Також зазначаємо, що твердження Державної міграційної служби не відповідають положенням чинного законодавства та неявної практики.

Зауважуємо, що Державна міграційна служба стверджує, що в розвиток положень статті 21 Закону № 1871-IX Урядом України прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 07.02.2022 № 265, якою затверджено, зокрема, Порядок створення, ведення та адміністрування реєстрів територіальних громад (далі – Порядок) та Порядок електронної інформаційної взаємодії між інформаційно-комунікаційними системами та передачі органами реєстрації інформації до Єдиного державного демографічного реєстру.

Пунктом 19 Порядку визначено вичерпний перелік функцій, виконання яких забезпечує реєстр територіальних громад. Так, підпунктом 11 пункту 19 Порядку передбачається передача актуальних відомостей про декларування/реєстрацію/зняття із задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) фізичної особи виключно до відомчої інформаційної системи ДМС та Єдиного державного демографічного реєстру.

Відповідно до ч. 4 ст. 25 Закону № 1871-IX центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері реєстрації фізичних осіб забезпечує можливість здійснення перевірки органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності *відомостей щодо адреси місця проживання (перебування) особи за їхнім запитом та за бажанням особи, адреса місця проживання (перебування) якої перевіряється*, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

З огляду на викладене зазначаємо таке:

По-перше, відомості з Реєстру надаються для встановлення місця реєстрації (проживання/перебування) особи. Саме з цією метою нотаріуси отримують доступ до Реєстру, адже відповідні відомості є необхідною передумовою для вчинення нотаріальних дій. Така процедура здійснюється виключно за наявності бажання відповідної фізичної особи, адже вона безпосередньо зацікавлена у вчиненні нотаріальної дії.

По-друге, Порядком забезпечується передача актуальних відомостей про декларування/реєстрацію/зняття із задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) фізичної особи до Єдиного державного демографічного реєстру. Водночас відповідно до ст. 46⁻¹ Закону України «Про

нотаріат» нотаріус під час вчинення нотаріальних дій використовує відомості Єдиного державного демографічного реєстру.

На сьогодні нотаріуси фактично мають доступ до більшості наявних єдиних та державних реєстрів, що є необхідною передумовою вчинення нотаріальних дій. Вказані реєстри містять значну кількість інформацію про осіб та майно і майнові права.

За таких обставин і наявності доступу нотаріусів до Єдиного державного демографічного реєстру та інших єдиних та державних реєстрів, обмеження доступу нотаріусів до регіональних реєстрів територіальних громад є безпідставною, необґрунтованою і такою, що суперечить державній політиці.

Таким чином, позиція Державної міграційної служби є суто формалістичною, суперечить концепції розвитку держави і спрямована на обмеження прав громадян. Обмеження доступу нотаріусів до Реєстру лише ускладнить фізичним особам порядок реалізації їх прав та покладе додаткове навантаження на органи місцевого самоврядування.

Відповідно до Закону України «Про нотаріат» нотаріуси є уповноваженими державою особами, на які покладено обов'язок посвідчувати права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняти інші нотаріальні дії з метою надання їм юридичної вірогідності. З огляду на це, у наданні нотаріусам доступу до Реєстру зацікавлені передусім громадяни, які отримують можливість посвідчити їхні права без додаткових ускладнень і органи місцевого самоврядування, які позбавляються додаткових обтяжень, пов'язаних із наданням відповідних паперових довідок з Реєстру на звернення громадян.

З метою визначення повноважень нотаріусів НПУ зверталось до представника Уповноваженого Верховної Ради України щодо вимог законодавства про захист персональних даних до запиту нотаріуса для отримання інформації з реєстру територіальної громади щодо місця реєстрації особи та/або інформації про реєстрацію осіб за певною адресою.

У отриманих роз'ясненнях (лист № 22-3312/4278-18-162 від 10 жовтня 2018 року) зокрема зазначено, що отримання нотаріусом інформації з реєстру територіальної громади щодо місця реєстрації особи та/або інформації про реєстрацію осіб за певною адресою у випадку вчинення нотаріальних дій щодо відчуження нерухомого майна або оформлення спадщини не суперечить чинному законодавству про захист персональних даних, оскільки від отримання зазначеної інформації безпосередньо залежить виконання покладених на нотаріуса прав і обов'язків.

Додатково зазначаємо, що цілком підтримаємо позицію Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Одеса) щодо того, що в результаті запровадження обмежень, це призведе до:

- зупинення оперативного отримання необхідних довідок;
- значного ускладнення процедури посвідчення правочинів;
- збільшення навантаження на органи реєстрації;
- зростання ризиків порушення прав мешканців громади;
- можливості виникнення правових спорів у зв'язку з неможливістю

своєчасно встановити фактичне місце проживання заявника.

Надання доступу нотаріусам до Реєстру повністю відповідає державній політиці цифровізації, а також сприяє достовірному встановленню місця проживання осіб у спадкових справах, захисту прав дітей, недієздатних та осіб з обмеженою дієздатністю, виявленню реальних фактичних місць проживання осіб у майнових відносинах, запобіганню шахрайству під час вчинення правочинів, забезпеченню законності під час посвідчення договорів відчуження житла та запобіганню подвійним реєстраціям та колізіям між Реєстром та Єдиними та Державними реєстрами Міністерства юстиції.

Таким чином, доступ нотаріусів до Реєстру є елементом належної професійної перевірки відомостей про осіб.

Також погоджуємось, що Реєстр є власністю громади, створеною органом реєстрації, і законом не заборонено використання інформації Реєстру іншими суб'єктами у випадках, коли це необхідно для реалізації процесуальних обов'язків та виконання функцій, прямо передбачених законом.

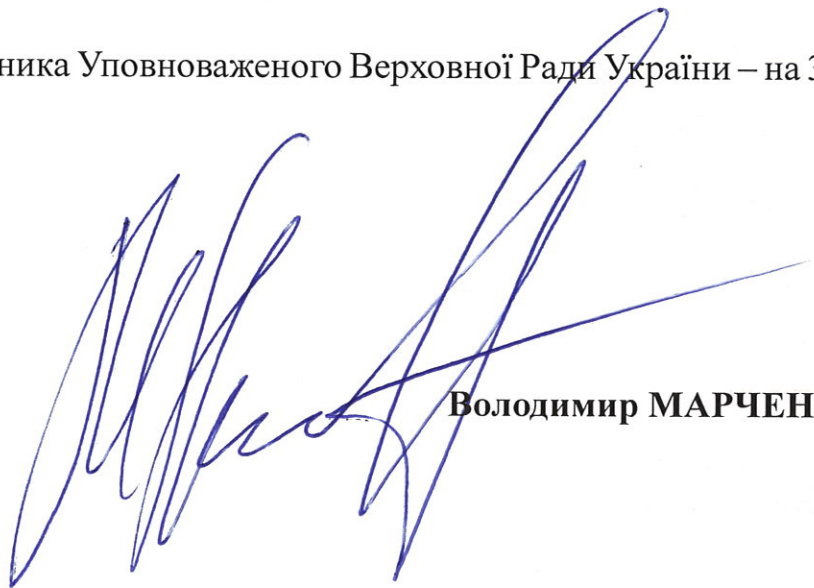
За інформацією виконавчого комітету Криворізької міської ради жодного витоку персональних даних або порушень режиму інформаційної безпеки не було зафіксовано. При цьому всі нотаріуси м. Кривий Ріг пройшли відповідне навчання та підписали розписки про нерозголошення відомостей, забезпечивши повну відповідність своєї професійної діяльності вимогам законодавства в сфері інформаційної безпеки та кібергігієни, адже інформація використовувалась виключно для нотаріальних та реєстраційних дій, тобто з прямим процесуальним наслідком, який не допускає використання відомостей Реєстру у приватних цілях чи в інтересах третіх осіб.

У зв'язку з викладеним, звертаємось з проханням узгодити з Державною міграційною службою України питання щодо безперешкодного доступу нотаріусів до Реєстрів територіальних громад.

Додаток: лист представника Уповноваженого Верховної Ради України – на 3 арк.

З повагою

Президент НПУ

Володимир МАРЧЕНКО

ПРЕДСТАВНИК
УПОВНОВАЖЕНОГО
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
З ПРАВ ЛЮДИНИ

REPRESENTATIVE
OF THE UKRAINIAN
PARLIAMENT COMMISSIONER
FOR HUMAN RIGHTS

вул. Інститутська, 21/8
01008, м. Київ, Україна

Tel.: (+380 44) 253 2203
Fax.: (+380 44) 226 3427
E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua
[http:// www.ombudsman.gov.ua](http://www.ombudsman.gov.ua)

21/8, Instytutska str.
Kyiv, 01008, Ukraine

№ 22-3312/4278-18-162

« 10 » неовтн 20 18 р.

Президенту Нотаріальної палати
України

Марченку В.М.

вул. Антоновича, 7А,
м. Київ, 01004

Шановний Володимире Миколайовичу!

У відповідь на лист від 20.09.2018 № 50/8 щодо надання роз'яснень стосовно вимог законодавства про захист персональних даних до запиту нотаріуса для отримання інформації з реєстру територіальної громади щодо місця реєстрації особи та/або інформації про реєстрацію осіб за певною адресою, повідомляю таке.

Правові відносини, пов'язані із захистом і обробкою персональних даних, регулюються Законом України «Про захист персональних даних» (далі – Закон), який спрямований на захист основоположних прав і свобод людини і громадянина, зокрема права на невтручання в особисте життя, у зв'язку з обробкою персональних даних.

Статтею 6 Закону передбачено, що обробка персональних даних має здійснюватися для конкретних і законних цілей, визначених за згодою суб'єкта персональних даних, або у випадках, передбачених законами України, у порядку, встановленому законодавством.

Частиною другою статті 14 Закону визначено, що поширення персональних даних без згоди суб'єкта персональних даних або уповноваженої ним особи дозволяється у випадках, визначених законом, і лише (якщо це необхідно) в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Згідно зі статтею 11³ Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» передача персональних даних, внесених до реєстрів територіальних громад, органам державної влади, органам місцевого самоврядування без письмової згоди особи може здійснюватися лише у випадках, передбачених законом.

В.М. Марченко

Відповідно до статті 4 Закону України «Про нотаріат» нотаріус, зокрема, має право витребувати від підприємств, установ і організацій відомості та документи, необхідні для вчинення нотаріальних дій.

Підпунктом 1.13 пункту 1 глави 10 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України (далі – Порядок), затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012 № 296/5, передбачено, що місце відкриття спадщини підтверджується: довідкою про реєстрацію/останнє місце проживання виконавчого органу сільської, селищної або міської ради, сільського голови (у разі якщо відповідно до закону виконавчий орган сільської ради не утворено), що здійснює реєстрацію, зняття з реєстрації місця проживання особи на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, на яку поширюються повноваження відповідної сільської, селищної або міської ради, або іншим документом, що може підтверджувати відповідний факт (копія актового запису про смерть, домовна книга тощо).

При посвідченні правочину щодо відчуження нерухомого майна відчужувач цього майна подає заяву про наявність/відсутність прав малолітніх та неповнолітніх дітей, недієздатних чи обмежено дієздатних осіб на користування цим майном. З метою перевірки відсутності прав малолітніх та неповнолітніх дітей, недієздатних чи обмежено дієздатних осіб на користування відчужуваним нерухомим майном нотаріус має право додатково витребувати від підприємств, установ і організацій відомості та документи, необхідні для вчинення такого правочину (підпункт 1.8. пункту 1 глави 2 розділу II Порядку).

З наведеного вбачається, що отримання нотаріусом інформації з реєстру територіальної громади щодо місця реєстрації особи та/або інформації про реєстрацію осіб за певною адресою у випадку вчинення нотаріальних дій щодо відчуження нерухомого майна або оформлення спадщини не суперечить чинному законодавству про захист персональних даних, оскільки від отримання зазначеної інформації безпосередньо залежить виконання покладених на нотаріуса прав і обов'язків.

Відповідно до частини першої статті 11³ Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» доступ до інформації, що міститься у реєстрах територіальних громад, здійснюється з дотриманням вимог цього Закону, законів України «Про інформацію» та «Про захист персональних даних».

Водночас, Законом України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» не встановлено жодних вимог щодо змісту запиту про надання зазначеної інформації. Отже, запит має відповідати загальним вимогам статті 16 Закону України «Про захист персональних даних».

Відповідно до вимог статті 16 Закону порядок доступу до персональних даних третіх осіб визначається умовами згоди суб'єкта персональних даних, наданої володільцю персональних даних на обробку цих даних, або відповідно до вимог закону. Суб'єкт відносин, пов'язаних з персональними даними, подає

запит щодо доступу до персональних даних володільцю персональних даних, у якому зазначається:

1) прізвище, ім'я та по батькові, місце проживання (місце перебування) і реквізити документа, що посвідчує фізичну особу, яка подає запит (для фізичної особи - заявника);

2) найменування, місцезнаходження юридичної особи, яка подає запит, посада, прізвище, ім'я та по батькові особи, яка засвідчує запит; підтвердження того, що зміст запиту відповідає повноваженням юридичної особи (для юридичної особи - заявника);

3) прізвище, ім'я та по батькові, а також інші відомості, що дають змогу ідентифікувати фізичну особу, стосовно якої робиться запит;

4) відомості про базу персональних даних, стосовно якої подається запит, чи відомості про володільця чи розпорядника персональних даних;

5) перелік персональних даних, що запитуються;

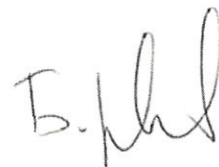
6) мета та/або правові підстави для запиту.

Наявність у запиті такої інформації дозволяє визначити законність надання доступу до персональних даних.

Слід також зазначити, що чинним законодавством не встановлено обмежень щодо способу подання запиту до розпорядника інформації.

Принадібно повідомляю, що дані роз'яснення щодо практичного застосування законодавства про захист персональних даних мають виключно рекомендаційний характер.

**З повагою
представник Уповноваженого
з дотримання інформаційних
прав та представництва
в Конституційному Суді України**

В.Барвіцький